

TEOG Neden Kaldırıldı?

10 Soruda Yeni Sistemin Hedeflerini Açıklıyoruz.

1) TEOG neden kaldırıldı? Amaçlanan nedir?

TEOG'un kaldırılmasının ardında, AKP'nin bir gerçeği gizleme çabası yatmaktadır. Bilindiği üzere, AKP 4+4+4 sistemiyle birlikte bir taraftan özel okulların diğer taraftan da imam hatiplerin sayısını hızla arttırdı. Toplum mühendisliğinin hedefleri doğrultusunda eğitimin içeriğini yeniden yapılandırdı. Öğretmenleri baskı altına almak ve hükümetin ihtiyaçları doğrultusunda hareket etmeye zorlamak için elinden geleni yaptı. Yoksul ailelerin çocukları fiilen meslek liselerine, imam hatiplere ve açık liseye gitmek zorunda bırakıldı. Kamu kaynakları devlet okullarına değil, imam hatiplere ve özel okullara aktarıldı. Eğitimdeki eşitsizlikleri ve nitelik kaybını gidermek yerine kendi siyasi hedeflerine ulaşmayı öncelik olarak gördü.

Ancak imam hatipler konusunda istediği sonucu bir türlü elde edemedi. İmam hatip okulları gerek ortaokul sonrasında gerekse üniversiteye geçiş sınavlarında beklenen sonuçları alamadı. Boş kalan kontenjanlar, PISA sonuçları, üniversitelere giriş sınavlarındaki başarı sonuçları açıkça gösterdi ki imam hatip liselerinin hem başarı düzeyi düşük kaldı hem de tercih edilme düzeyi hedeflediklerinin altında kaldı. Dolayısıyla AKP, "altın nesiller" yerine kendi "kindar ve dindar" nesillerini yaratma ve kendi tabanından onay görme arzusunu yeniden seferber etmek zorunda kaldı. Açıklanan yeni sistemin en önemli amacı imam hatip okullarının akademik başarısını artırmak için %10'luk dilimden öğrenci almasını sağlamaktır.

2) Eğitim Sen'in söyledikleriyle yeni sistem arasında nasıl bir bağlantı var?

Biraz geriye dönelim. 2014 yılında 652 sayılı KHK'nın 37. Maddesine eklenen 9. fıkra ile MEB proje okulları uygulamasını başlattı. Çok sayıda imam hatip lisesi bu kapsamda proje okulu yapıldı. Ardından 16 Eylül 2017 tarihinde "Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde" yapılan değişiklikle imam hatip liseleri hariç tüm proje okullarının öğrenci kontenjanları 5 şube (sınıf) ile sınırlandırıldı. İmam hatipler ise bu sınırlamadan muaf tutuldu. Dolayısıyla sınavda başarılı olan öğrencilerin büyük bir bölümü kontenjan ve sınıf açma serbestliği nedeniyle bazı imam hatip liselerine gitmeye teşvik edilecek, yönlendirilecek, kimi imam hatip liseleri cazip kılınacaktır.

3) Yeni sistemde sınavla öğrenci alacak okullar içinde imam hatip liselerinin ağırlığı fazla mı olacak?

Bakan İsmet Yılmaz merkezi sınavla öğrenci alacak 600 okulun, "fen lisesi, sosyal bilimler lisesi ve proje okulları" olacağını belirtti. Yeni getirilen sistemle bu 600 okulun büyük bir bölümünün imam hatip lisesi olacağını söyleyebiliriz. Halihazırda proje okullarının büyük bir bölümü imam hatip lisesidir. Kamuoyunda çok yüksek puanla öğrenci olduğu varsayılan Ankara, İstanbul, İzmir Fen Liseleri gibi okulların sayısı ise proje okulu olan imam hatip liselerine oranla oldukça azdır. Bu fark dahi AKP'nin asıl amacını ortaya koymaktadır.

AKP'nin hedefi açıktır! Bu hedef, sınavda başarılı olan ve ilk %10'luk dilime giren öğrencilerin yoğun biçimde imam hatip liselerine yönlendirilmesi, böylece imam hatip liselerinin akademik başarı oranının yükseltilmesi ve bugün "düşman" ilan edilen "altın nesillerin" yerini alacak yeni nesiller inşasına bu sistemin katkı sunmasıdır.

4) Merkezi sınavla öğrenci alacak okulların listesi açıklandı mı?

Hayır açıklanmadı. Bakan Yılmaz, bu okulların Mayıs ayında açıklanacağını belirtti ve hangi kriterlere göre bu okulların seçileceğine dair hiçbir şey ifade etmedi. Söylediği tek şey, bu okulların "fen lisesi, sosyal bilimler lisesi ve proje okulları" olacağıydı. Dolayısıyla bu okulların hükümetin siyasi tasarrufla belirleneceği çok açık.

5) Her ilde merkezi sınavla öğrenci alan bir okul olacak mı?

Mevcut durum göz önünde bulundurulduğunda merkezi sınavla öğrenci alacak okulların büyük bir kısmının büyükşehirlerde toplanacağı ortadadır. Diğer illerde ise merkezi sınavla öğrenci alacak bir ya da iki okul olabileceği gibi kimi illerde hiç okul olmama ihtimali de mevcuttur.

Dolayısıyla merkezi sınavla öğrenci kabul eden ve Bakan'ın "nitelikli" olarak tarif ettiği bu okullarda okuyabilmek için il değiştirmek zorunda kalacak ya da ekonomik koşulları el vermediği için bu okullara gidemeyecek öğrenciler sorunu karşımıza çıkacaktır.

6) Peki sınavda %10'luk dilime giren bir öğrenciyi nasıl bir süreç bekliyor? Bu öğrenci imam hatip lisesine gitmek istemezse ne olacak?

Somut bir örnek üzerinden konuyu tartışalım. Örneğin X ilindeki bir öğrenci sınava girdi ve genel ortalamada %10'luk dilimde yer aldı. O zaman Türkiye genelinde yerleşebileceği 600 okul bulunmakta.

Kendi ilinde ise merkezi sınavla alan 2 lise var diyelim. Bu durumda öğrenciyi ailesinin ekonomik koşullarını değerlendirme süreci bekliyor. Tercihini ya il dışına gitmekten yana ya da kendi ilinde kalmakta kullanacak.

Son olarak, bu öğrenci söz konusu 600 okula yerleşemedi, tercihini imam hatip lisesinden yana kullanmak istemedi diyelim. Bu durumda akademik başarısı oldukça yüksek bir öğrenci, adresine en yakın liseye ya da özel okullara gitmek zorunda kalacak.

7) %10'luk dilimde yer almayan öğrenciler ne yapacak?

Yeni sistemde özetle öğrencilerin %90 'ı adresine en yakın olan 5 okulu tercih edecek ve bunlardan birine yerleşecektir. Eğitim bölgelerinde öğrencilerin tüm gereksinim ve isteklerini karşılayacak okul türü ve sayısının olmadığı gerçeği göz önüne alındığında bu durum "Her Öğrenci İstedığı Okula Gidecek" belirlemesinin gerçeği yansıtmadığını ortaya koymaktadır. Zorunlu olarak bu okullardan birine yerleşmek durumunda kalan öğrencinin kendi tercihine göre öğrenim görme hakkı ortadan kalkmış olacaktır.

8) Bu durumun ne tür sakıncaları var?

Adrese dayalı bir sistemin öncelikle öğrencilerin seçme hakkını kısıtlamakta, öğrencileri sadece oturduğu mahalle ya da eğitim bölgesine hapsedmektedir. Semtlerin ekonomik ve sosyal farklılıkları ve eşitsizlikleri okullara da kaçınılmaz olarak yansımaktadır. Okulların teknolojik donanımlarından, öğrencilere yönelik olarak sunulan olanaklara, velilerin okul yaşantısına katkısına kadar pek çok alanda bu farklılıkları ve eşitsizlikleri görmek mümkündür. Sanki tüm okullar eşit ve aynı olanaklara sahipmiş gibi bir ön kabul ile öğrencileri kendi bölgelerinde/ mahallelerinde bulunan okullara gitmeyi zorlamak sınıfsal eşitsizliklerin devamını ve öğrencilerin ait olduğu toplumsal sınıfa göre eğitim almaya zorlamak anlamına gelecektir. Yani AKP ve MEB alt sınıfların, yoksulların çocuklarına "otur oturduğun yerde" demektir. Pek çok bölgede seçilebilecek 5 okulun bile bulunmaması zorunlu olarak öğrencilerin istemeseler bile bazı okullara gitmeye zorlamak anlamına gelecektir. Ayrıca bu sürecin yükü velilerin omzuna binecek ve harcamalarından kısararak çocuğunu özel okula gönderebilmek için tüm imkanlarını seferber edecektir.

9) Bakan'ın yeni sistemi açıklarken "TEOG öğrencileri ve velileri okul dışı kaynaklara (etüt merkezi, kurs, özel ders) yöneltiyordu" sözlerini nasıl değerlendirebiliriz?

Açıklananın aksine temel eğitimden ortaöğretime geçişte sınav kalkmamıştır. Öğrencilerin önemli bir bölümü Haziran ayında yapılacak olan sınava katılacaktır. Doğal olarak Bakan Yılmaz'ın TEOG'un kaldırılmasına gerekçe olarak sunduğu 'okul dışı kaynaklara yönelimin belığın bir şekilde artması kaçınılmazdır. Çünkü sınavla öğrenci alan okul sayısının azalması bu okullara girmek için daha yüksek puan almayı zorunlu hale getireceği için kurs, etüt ve özel derse yönelim daha da fazla olacaktır. Unutulmamalıdır ki 1 milyon 200 bin öğrenciden sadece 120 bini sınavla öğrenci alacak okullara yerleşebilecektir. Bu durum da sınavın belirleyiciliğini kat be kat artırmak anlamına gelmektedir.

10) Sizce ne yapılmalıdır?

Öncelikle belirtmek gerekir ki her öğrencinin istediği okula gitmesi en doğal hakkı olmalıdır. Sınavsız ve her öğrencinin istediği okulda eğitim alması savunulması gereken en temel yaklaşım olmalıdır.

Bakan Yılmaz'ın yeni sistemi açıklarken 'nitelikli okul', 'niteliksiz okul' ayrımı yapması büyük bir skandaldır ve kabul edilmesi mümkün değildir. İlk kez bir Milli Eğitim Bakanı, bütün okulların niteliğinden sorumlu olduğunu bile devlet okullarına yönelik olarak böylesine tepki çeken bir açıklama yapmıştır.

Sınavlara endekslenmiş bir eğitim sisteminin nitelikli olması nasıl mümkün değildir. İlköğretimden üniversiteye kadar yapılan sınavlarda çocuklarımız ve gençlerimiz resmen yarıştırmakta, birbirleriyle rekabet etmeleri istenmektedir. Kapitalizmin dayattığı "piyasacı eğitim" anlayışının tipik bir örneği olan bu anlayış derhal terk edilmeli, öğrencileri birbiri ile rekabet eden değil, onları geliştiren, çok yönlü bilgi ve beceri kazandırıcı, nitelikli bir eğitim anlayışı benimsenmelidir. Bunun için öncelikli olarak yapılması gereken, öğrencilerimizi sınav cenderesinden kurtarmak olmalıdır.

Eğitimin hiçbir kademesinde öğrencilere ve dolayısıyla ailelerine dayatmada bulunmamalı, eğitim sisteminin öncelikli sorunu olan "sınav merkezli eğitim" anlayışı derhal terk edilmelidir. Her öğrencinin kendi ilgi ve becerisi doğrultusunda hangi alanda okuyacağını kendisinin belirleyeceği bir eğitim sistemi oluşturmayı hedeflemeden atılacak her adım, eğitimde yaşanan kaosu derinleştirmekten başka bir işe yaramayacaktır.

EĞİTİM SEN
Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası